

УДК

*ІННА ЯКОВЛЄВА, учитель математики та інформатики
Державної установи "Школа супергероїв", Комунальне
підприємство "Дніпропетровський обласний центр
соціально значущих хвороб", Україна
ORCID ID 0000-0003-3523-2728
inna0957922398@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В ДЕРЖАВНІЙ УСТАНОВІ "ШКОЛА СУПЕРГЕРОЇВ"

*INNA YAKOVLEVA, teacher of mathematics and computer science at the
State Institution "School of Superheroes" located in the Communal
Enterprise "Dnipropetrovsk Regional Center for Socially Significant
Diseases" of the Dnipropetrovsk Regional Council, Dnipro, Ukraine*

FEATURES OF PROVIDING THE NEW UKRAINIAN SCHOOL IN THE STATE INSTITUTION "SCHOOL OF SUPERHEROES"

У статті описуються особливості забезпечення Нової української школи (НУШ) в державній установі "Школа супергероїв" (стаціонар), яка функціонує при лікарнях у різних містах України. Акцент робиться на специфіці роботи з дітьми, котрі тривалий час перебувають на стаціонарному лікуванні з різними діагнозами. Розглядаються аспекти навчального плану, календарного планування, типових освітніх програм, підручників, модельної навчальної програми, відсутності оцінок і домашніх завдань, а також використання інтерактивних методів навчання. Автором вивчено думки педагогів щодо забезпечення НУШ у "Школі супергероїв"; визначено сильні та слабкі сторони забезпечення НУШ у "Школі супергероїв"; розроблено рекомендації щодо вдосконалення забезпечення НУШ у "Школі супергероїв". Розроблено анкету для вчителів "Анкета вчителів", яку запропонували заповнити вчителям з усіх осередків "Школи супергероїв" протягом 01. 03. 2024 – 30. 04. 2024 року.

Ключові слова: НУШ, Державна установа "Школа супергероїв", дошкільна освіта, початкова освіта, середня освіта, типова освітня

програма, навчальний план, календарне планування.

Мета: проаналізувати особливості забезпечення Нової української школи в державній установі "Школа супергероїв"; охарактеризувати специфіку роботи з учнями, котрі знаходяться на стаціонарному лікуванні.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Нова українська школа (НУШ) – це реформа освіти в Україні, яка розпочалася у 2017 році. Її мета – створити сучасну школу, що відповідає потребам учнів XXI століття. НУШ базується на принципах особистісно орієнтованого навчання, компетентнісного підходу та інклюзивної освіти.

Державна установа "Школа супергероїв" – це мережа безкоштовних шкіл у медичних закладах. Тут навчаються діти, котрі змушені проходити лікування у стаціонарі. У цьому просторі живе дитинство, і можна відірватися від процедур і діагнозів. Школа супергероїв – державна установа з 2022 року, заснована Кабінетом Міністрів України завдяки підтримці Офісу Президента та Першої леді. Освітні центри Школи вже працюють тут:

Київ – НДСЛ "Охматдит" МОЗ України;

Київ – Національний інститут

раку;

Житомир – КНП "Житомирська обласна дитяча клінічна лікарня" Житомирської обласної ради;

Житомир – КП "Дитяча лікарня ім. В.Й. Башека" Житомирської міської ради;

Дніпро – КП "Криворізький протитуберкульозний диспансер" Дніпропетровської обласної ради;

Дніпро – КП "Регіональний медичний центр родинного здоров'я" Дніпропетровської обласної ради;

Львів – КНП "Львівське територіальне медичне об'єднання – Лікарня Святого Пантелеймона";

Харків – заклади охорони здоров'я Харківської міської ради.

НУШ ґрунтується на п'яти основних принципах:

1. Особистісно орієнтоване навчання: навчання має бути зосереджене на розвитку особистості кожного учня, його здібностей, талантів та інтересів.

2. Компетентнісний підхід: учні мають здобувати не лише знання, а й компетенції, тобто вміння їх використовувати в реальному житті.

3. Інклюзивна освіта: всі учні, незалежно від їхніх особливостей, мають мати рівний доступ до якісної освіти.

4. Увага до емоцій та почуттів: навчання має бути не лише цікавим, а й комфортним для учнів.

5. Педагогіка партнерства: вчителі, учні та батьки мають співпрацювати для досягнення кращих результатів.

Аналіз досліджень і публікацій. Останнім часом все більше уваги приділяється питанням освіти дітей, котрі перебувають на стаціонарному лікуванні. Ряд досліджень свідчать про те, що навчання в умовах стаціонару може мати позитивний вплив на їх психосоціальний розвиток, самооцінку та мотивацію до навчання.

ДУ "Школа супергероїв" впроваджує НУШ за допомогою нових навчальних програм (використання нових навчальних програм, розроблених відповідно до принципів НУШ); інноваційні методи навчання (учителі прибігають до інноваційних методів навчання: проєктна робота, групове навчання та дослідницька діяльність); сучасне обладнання (школа оснащена сучасним обладнанням, яке допомагає учням вчитися ефективно); підготовка вчителів (проходять спеціальну підготовку з впровадження НУШ); співпраця з батьками (забезпечення всебічної підтримки).

Протягом останніх років опубліковано ряд досліджень та публікацій, присвячених питанням забезпечення НУШ. Ці дослідження свідчать про те, що успішне впровадження реформи потребує комплексного підходу, який охоплює всі аспекти діяльності загальноосвітнього закладу.

Важливу роль у забезпеченні НУШ відіграють нормативно-правові документи, що регламентують її діяльність, зокрема: Закон України "Про освіту" від 05.09.2017 р. № 2145-VIII; Концепція Нової української школи, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2017 р. № 1158; Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 16.05.2021 р. № 489. Вони визначають ключові принципи та засади НУШ, а також вимоги до змісту освіти, методів навчання, оцінювання та матеріально-технічного забезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Більш докладніше перейдемо до суті окресленого нами питання. Розглянемо особливості забезпечення Нової української школи в державній установі "Школа супергероїв" на прикладі окремих її ланок.

Дошкільна освіта

У дошкільному відділенні "Школи супергероїв" (стаціонар) НУШ створено ігрове середовище, яке стимулює дослідницьку діяльність, творчість та критичне мислення учнів. Використовуються і проєктні методи, що дозволяють дітям самостійно обирати теми для дослідження, розробляти власні проєкти. Важлива роль відводиться емоційно-соціальному розвитку, формуванню навичок спілкування та співпраці.

Початкова школа

У початковій школі "Школи супергероїв" (стаціонар) НУШ використовується інтегроване навчання, що передбачає поєднання різних предметів у єдині теми. Для цього використовуються активні методи навчання, такі як групові проєкти, дискусії, рольові ігри тощо.

Оцінювання знань учнів здійснюється за допомогою портфоліо, спостережень та інших формативних методів.

Середня школа

У середній школі "Школи супергероїв" (стаціонар) НУШ впроваджується через профільне навчання, яке дозволяє учням обирати напрям навчання відповідно до своїх інтересів та здібностей. Використовуються проєктні та дослідницькі методи навчання, що дозволяють учням застосовувати знання і навички на практиці. Оцінювання знань учнів здійснюється за допомогою портфоліо, проєктів, тестів та інших методів.

Для дітей з особливими освітніми потребами створено інклюзивне середовище, яке забезпечує рівні можливості для всіх учнів, незалежно від їхніх особливостей. Застосовуються адаптовані навчальні програми та методи навчання, що відповідають потребам

дітей з ООП. Педагоги та інші фахівці надають психосоціальну підтримку.

Навчальний план "Школи супергероїв" (стаціонар) розроблено відповідно до принципів НУШ, що враховує вікові особливості учнів, а також специфіку їх навчання у стаціонарі. План містить інтегровані теми, проєктні завдання та інші активності, що сприяють розвитку компетенцій учнів.

Календарне планування гнучке та динамічне, що дозволяє педагогам вносити зміни до планів згідно з потребами учнів, ситуацією та станом їхнього здоров'я. План може містити різноманітні форми роботи, що сприяють залученню учнів до навчального процесу. Типові освітні програми, затверджені Міністерством освіти і науки України, адаптовані до потреб школи. Вони враховують специфіку навчання дітей у стаціонарі та доповнені власними розробками педагогів.

У "Школі супергероїв" (стаціонар) використовуються підручники, які також рекомендовані Міністерством освіти і науки України. Окрім того, педагоги розробляють власні дидактичні матеріали, зважаючи на особливості учнів. "Школа супергероїв" (стаціонар) може розробляти власну модельну навчальну програму, яка відповідає її специфіці, потребам здобувачів освіти та особливостям навчання дітей у стаціонарі. Вона повинна бути затверджена Міністерством освіти і науки України.

Стосовно оцінювання, то тут відсутні традиційні оцінки, а оцінювання знань учнів здійснюється за допомогою портфоліо, спостережень, проєктів, тестів та інших формативних методів.

Метою оцінювання слугує не виставлення оцінки, а допомога учню зрозуміти свої сильні та слабкі сторони, визначити шлях подальшого розвитку та мотивувати до навчання.

Домашні завдання у "Школі супергероїв" (стаціонар) не практикуються, натомість учням реко-

Кількість опитаних (у %)

Область	Дані в цифрах	Дані у відсотках
Дніпропетровська область	10	24,4
Житомирська область	8	19,5
Київська область	12	29,3
Львівська область	4	9,8
Миколаївська область	4	9,8
Харківська область	2	4,9
Хмельницька область	1	2,4
Кількість опитаних	41	100

мендується виконувати додаткові завдання, які сприяють закріпленню вивченого матеріалу і розвивають навички. Вони можуть бути у формі проєктів, досліджень, творчих робіт тощо.

Водночас практикуються у "Школі супергероїв" (стаціонар) активно використовуються інтерактивні методи навчання, що робить уроки більш цікавими і динамічними, допомагає кращому засвоєнню матеріалу з урахуванням психофізіологічних особливостей та емоційного стану учнів.

Ідеться про ігри, дискусії, рольові ігри, проєкти, дослідження, комп'ютерні технології.

Однак, "Школа супергероїв" (стаціонар) не зможе належно виконувати свої функції, надавати якісні освітні послуги належної психосоціальної підтримки, яка допомагає учням адаптуватися до умов стаціонару, впоратися з емоційними труднощами та зберегти мотивацію до навчання. З такою метою в закладі освіти працюють психолог, соціальний педагог та інші фахівці. Проводяться різноманітні психосоціальні заходи, такі як тренінги, групові заняття, арт-терапія тощо.

Важливою ланкою роботи вважаємо співпрацю з батьками. Так, педагоги регулярно інформують батьків про успіхи та труднощі дітей у навчанні, надають рекомендації щодо їх підтримки в домашніх

умовах.

З метою вивчення проблеми впровадження НУШ у "Школі супергероїв" нами проведено анкетування вчителів. Поставлених 11 запитань стосувалися з'ясування умов навчання, рівня забезпечення НУШ та рекомендацій щодо покращення ситуації. Найбільш активними в опитуванні були вчителі з Київської – 29,3% та Дніпропетровської областей – 24,4% (таблиця 1, рис.1).

Учасники опитування мали солідний викладацький стаж у "Школі Супергероїв": 59% – більше року, 41% – менше року.

Переважна кількість респондентів (51%) вважають, що їхні ка-

бінети обладнані дуже добре, щоб ефективно впроваджувати принципи НУШ. Однак 10% учителів потребують покращення матеріально-технічного забезпечення своїх кабінетів.

На запитання "Чи впроваджуєте інноваційні підходи у своїй роботі?" 90% опитаних відповіли "так". Наступним запитанням було "Які інноваційні практики або ідеї ви хотіли б бачити введеними у школу для досягнення цілей Нової української школи?". Усі вчителі підтримали позицію, що на уроках потрібно використовувати STEM та роботехніку.

На запитання "Чи використовуєте інтерактивні методи освітньо-

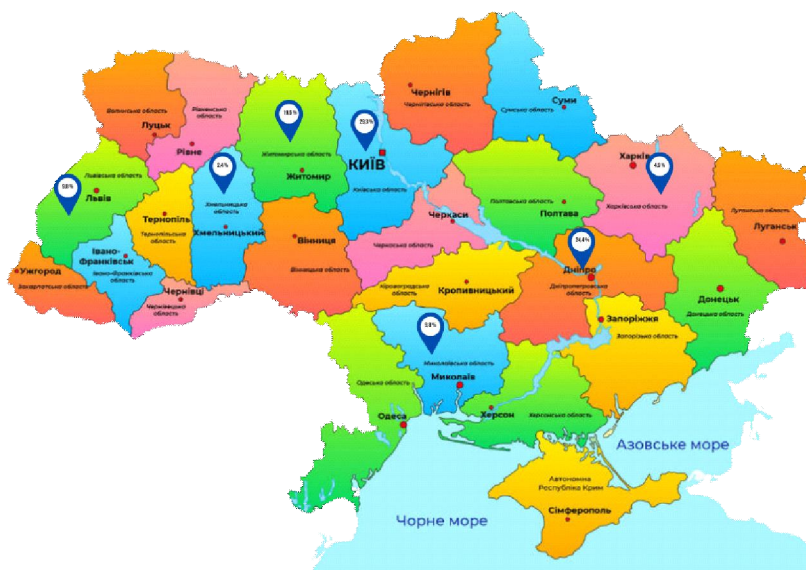

Рис. 1. Кількість опитаних – (41 учитель)

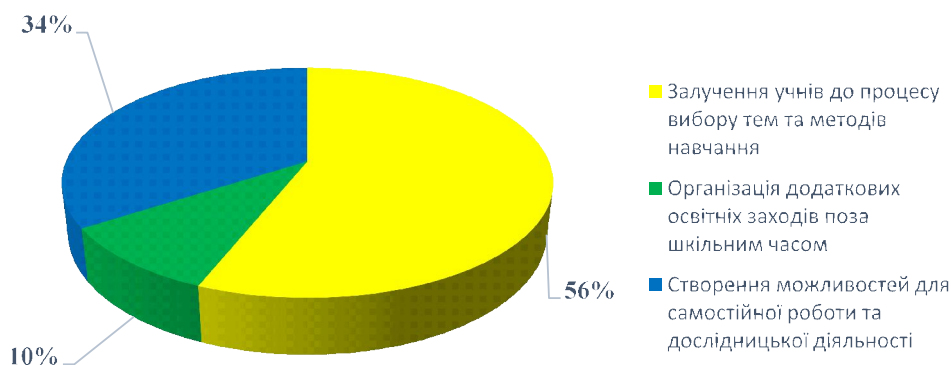
Таблиця 2

Думка вчителів, що потрібно зробити для поліпшення участі учнів в освітньому процесі відповідно до принципів Нової української школи?

Що, на вашу думку, потрібно зробити для поліпшення участі учнів в освітньому процесі відповідно до принципів Нової української школи?	Дані в цифрах	Дані у відсотках
Залучення учнів до процесу вибору тем і методів навчання	23	56%
Організація додаткових освітніх заходів поза шкільним часом	4	10%
Створення можливостей для самостійної роботи та дослідницької діяльності	14	34%
Кількість респондентів	41	100%

Діаграма 2

Що, на вашу думку, потрібно зробити для поліпшення участі учнів у освітньому процесі відповідно до принципів Нової української школи?

ого процесу у своїй практиці?" 80% вчителів відповіли "так". На запитання "Які сучасні методи в освітньому процесі використовуєте на уроках (інтерактивні дошки, комп'ютери, проектори)?", педагоги назвали інтерактивні вправи, інтерактивні дошки, комп'ютери, планшети, робот Spike Prime, інтерактивні панелі, ШІ, інтерактивні додатки.

Більшість учителів "Школи Супергероїв" з різним стажем роботи позитивно оцінюють інтеграцію принципів НУШ в освітній процес: 56% – добре та 44% – відмінно. Це свідчить про те, що школа активно впроваджує реформу НУШ і вчителі відчувають себе підготовленими до її реалізації.

Також вивчили думку, що потрібно зробити для поліпшення участі учнів в освітньому процесі відповідно до принципів Нової української школи? 56% відповіли,

що дуже важливе залучення учнів до процесу вибору тем і методів навчання. Учителі "Школи Супергероїв" використовують різноманітні інноваційні підходи, але найпоширенішими є робота в парах, інтерактивні методи навчання, проектна діяльність. Отже, школа прагне зробити навчання більш цікавим, динамічним та ефективним. (див. таблицю 2 та діаграму 2).

Запитавши в учителів, яка, на вашу думку, найбільш важлива складова Нової української школи, яку потрібно покращити в нашій школі, 37% відповіли, що розвиток критичного мислення; 15% – учнівська самостійність, і тільки 7% – професійний розвиток учителів (див. таблицю 3 та діаграму 3).

Згідно з результатами впровадження НУШ в ДУ "Школа супергероїв" можна запропонувати такі рекомендації:

- продовжувати застосовувати принципи НУШ, використовуючи інноваційні підходи в навчанні;
- покращити матеріально-технічне забезпечення кабінетів, звернувши увагу на потреби 10% учителів, котрі не задоволені рівнем обладнання;
- розробити та впровадити додаткові заходи для покращення участі учнів у навчальному процесі, з акцентом на їх індивідуальні потреби та інтереси учнів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. ДУ "Школа супергероїв" є успішним прикладом застосування НУШ. Інноваційні підходи до навчання допомагають учням досягти кращих результатів. Досвід закладу освіти може бути корисним для інших, які прагнуть впровадити НУШ.

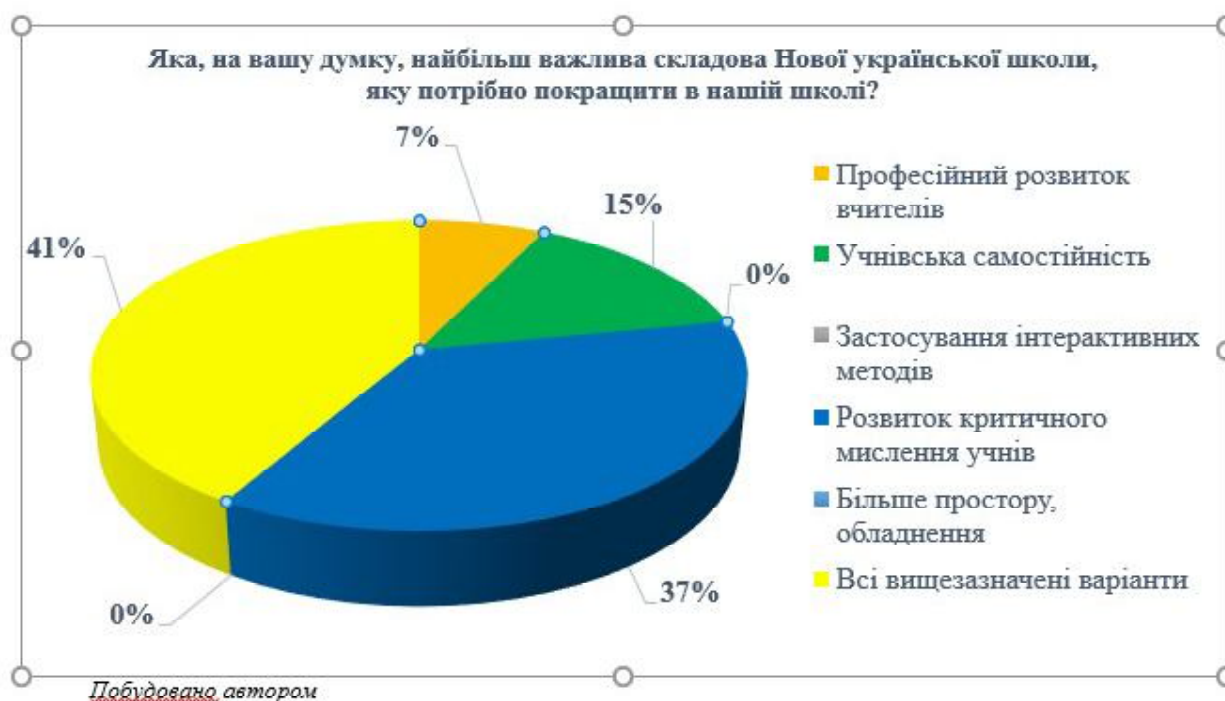
На основі даних, представлених у таблицях, та проведеного аналізу можна зробити певні узагаль-

Таблиця 3

Думка, вчителів, якою є найбільш важлива складова Нової української школи, яку потрібно покращити в нашій школі?

Яка, на вашу думку, найбільш важлива складова Нової української школи, яку потрібно покращити в нашій школі?	Дані в цифрах	Дані у відсотках
Професійний розвиток учителів	3	7%
Учнівська самостійність	6	15%
Застосування інтерактивних методів	0	0%
Розвиток критичного мислення учнів	15	37%
Більше простору, обладнання	0	0%
Усі зазначені вище варіанти	17	41%
Кількість респондентів	41	100%

Діаграма 3

нення:

- учителі "Школи Супергероїв" загалом позитивно оцінюють інтеграцію принципів Нової української школи (НУШ) в освітній процес. Більшість з них вважають, що принципи НУШ добре інтегровані, і вони використовують різноманітні інноваційні підходи в навчанні;
- школа активно практикує різні

заходи для покращення участі учнів у навчальному процесі. Однак 10% учителів потребують покращення матеріально-технічного забезпечення своїх кабінетів; існує необхідність у розробці та впровадженні додаткових заходів з метою підвищення мотивації та зацікавленості учнів;

- для отримання більш комплексного

уявлення про впровадження НУШ необхідні додаткові дослідження. Важливо враховувати думки учнів та батьків, а також провести аналіз динаміки змін протягом певного періоду часу.

Перспективи подальших пошуків убачаємо у вивченні позиції учнів та батьків щодо впровадження НУШ у "Школі Супергероїв",

аналізі динаміки змін протягом певного періоду часу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Про освіту. Закон України від 15.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.05.2021 № 488. URL https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/.

Про затвердження Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти I ступеня (1–4 класи), II ступеня (5–9 класи) та III ступеня (10–11) (12) класи). Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.12.2020 № 1398. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>.

Бондаренко, М. М. (2018). Нова українська школа: концептуальні засади та шляхи реалізації. *Наукові записки Інституту педагогіки та психології Національного університету імені М. Драгоманова*, 22, 14–22. URL <https://npu.edu.ua/>.

Волощенко, О. М. (2019). Особливості забезпечення Нової української школи в загальноосвітніх навчальних закладах України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 11, 122–127. URL <https://zakon.rada.gov.ua/go/964-2000-%D0%BF>.

Гончаренко, О. В. (2020). Інноваційні методи навчання в Новій українській школі. *Сучасні проблеми загальної та педагогічної освіти*, 14, 12–17. URL <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsiyni-metodi-navchannya-v-umovah-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli>.

Грищенко, С. І. (2018). Нова українська школа: виклики та перспективи. *Педагогіка та освіта*, 6, 10–15. URL <https://undip.org.ua/>.

Гусак, О. М. (2019). Особливості формування навчального середовища Нової української шко-

ли. *Наукові записки Інституту психології та соціальної роботи Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, 29, 56–62. URL <https://spppc.com.ua/index.php/journal/article/download/1256/1231>.

Жураківська, О. В. (2020). Інклюзивна освіта в Новій українській школі: проблеми та перспективи. *Сучасні проблеми загальної та педагогічної освіти*, 13, 7–11.

Ковальчук, О. М. (2019). Роль учителя в Новій українській школі. *Педагогічна майстерність*, 1, 12–17.

Курганова, О. М. (2020). Використання інноваційних технологій навчання в Новій українській школі. *Інформаційні технології та засоби навчання*, 14, 18–23.

Лещенко, О. В. (2019). Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі. *Педагогіка та освіта*, 4, 14–19. URL <https://undip.org.ua/>.

Лук'янець, Н. В. (2019). Психологічні засади організації навчально-виховного процесу в Новій українській школі. *Наукові записки Інституту психології та соціальної роботи Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, 28, 84–90.

Про забезпечення організації надання освітніх послуг дітям, які перебувають на стаціонарному лікуванні, або яким надається реабілітаційна допомога. Постанова згідно з документом до структури держустанови "Школи Супергероїв" від 28 жовтня 2021 р. № 1160.

Пометун, О. М. (2018). Нова українська школа: концептуальні засади та шляхи реалізації. *Педагогіка та освіта*, 1, 10–15. URL <https://undip.org.ua/>.

Скуратівський, В. І. (2019). Педагогічні умови реалізації концепції Нової української школи. *Наукові записки Інституту педагогіки та психології Національного університету імені М. Драгоманова*.

dated September 15.09.2017 No. 2145-VIII (as amended). URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

On Approval of the State Standard of Basic and Complete General Secondary Education. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated May 16, 2021 No. 488. URL https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/.

Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine "On Approval of Standard Educational Programs for General Secondary Education Institutions of the 1st Degree (Grades 1–4), 2nd Degree (5–9 Grades) and 3rd Degree (10–11) (12) Grades" dated 07.12.2020 No. 1398. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>.

Bondarenko, M. M. 2018. New Ukrainian school: conceptual principles and ways of implementation. *Scientific notes of the Institute of Pedagogy and Psychology of the National University named after M. Drahomanov*, 22, 14–22. URL <https://npu.edu.ua/>.

Voloshchenko, O. M. (2019). Peculiarities of provision of the New Ukrainian school in general educational institutions of Ukraine. *Scientific Bulletin of the Kherson State University*, 11, 122–127. URL <https://zakon.rada.gov.ua/go/964-2000-%D0%BF>.

Honcharenko, O. V. (2020). Innovative teaching methods in the New Ukrainian school. *Modern problems of general and pedagogical education*, 14, 12–17. URL <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsiyni-metodi-navchannya-v-umovah-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli>.

Hrytsenko, S. I. (2018). New Ukrainian school: challenges and prospects. *Pedagogy and education*, 6, 10–15. URL <https://undip.org.ua/>.

Husak, O. M. (2019). Peculiarities of the formation of the educational environment of the New Ukrainian School. *Scientific notes of the*

REFERENCES

On Education. Law of Ukraine

Institute of Psychology and Social Work of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanova, 29, 56–62. URL <https://spppc.com.ua/index.php/journal/article/download/1256/1231>.

Zhurakivska, O. V. (2020). Inclusive education in the New Ukrainian school: problems and prospects. *Modern problems of general and pedagogical education*, 13, 7–11.

Kovalchuk, O. M. (2019). The role of the teacher in the New Ukrainian school. *Pedagogical mastery*, 1, 12–17.

Kurganova, O. M. (2020). The use of innovative learning technologies in the New Ukrainian school. *Information technologies*

and teaching tools, 14, 18–23.

Leshchenko, O. V. (2019). Peculiarities of evaluating the educational achievements of students in the New Ukrainian School. *Pedagogy and education*, 4, 14–19. URL <https://undip.org.ua/>.

Lukyanets, N. V. (2019). Psychological principles of the organization of the educational process in the New Ukrainian School. *Scientific notes of the Institute of Psychology and Social Work of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanova*, 28, 84–90.

On ensuring the provision of educational services to children undergoing inpatient treatment or receiving rehabilitation assistance. Resolution according to the

document to the structure of the state institution "School of Superheroes" dated October 28, 2021. No. 1160.

Pometun, O. M. (2018). New Ukrainian school: conceptual principles and ways of implementation. *Pedagogy and education*, 1, 10–15. URL <https://undip.org.ua/>.

Skurativskyi, V. I. (2019). Pedagogical conditions for the implementation of the concept of the New Ukrainian School. *Scientific notes of the Institute of Pedagogy and Psychology of the National University named after M. Drahomanov*.

Стаття надійшла
